

מאורות אל העבר

כח תמוז תרצ"ז | 07/07/1937

American Colony (Jerusalem). Photo מאת Dept., photographer - image נחלת הכלל

ואת ארצי חלקו

חודשים ארוכים עמלה חבורת הג'נטלמנים הבריטיים, שבראשה עמד הלורד ויליאם פיל, בניסיון לפתור את בעיית ארץ ישראל. הסתירה בין מחויבותה של בריטניה בהצהרת בלפור להקים בית לאומי ליהודים שהלך ונבנה, והמוני עולים נמלטים מהנאציזם המתעצם ומתדפקים על הארץ, לבין התפרעויות הערבים שהגיעו לשיאן הרצחני במרד הערבי שפרץ שנה קודם לכן, גרמו לבריטים להקים ועדת חקירה שתנסה לתת מענה לסבך שנוצר. בכ"ח בתמוז תרצ"ז (7.7.1937) אחרי ששמעה מאה ועשרים עדים, ביקרה בארץ, בלונדון ובמדינות ערב וקיימה עשרות ישיבות, הציעה הוועדה לחלק את ארץ ישראל המערבית לשתי מדינות: מדינה יהודית שתתקיים במישור החוף ובגליל, ומדינה ערבית בשאר השטח שתאוחד עם חלקה המזרחי של ארץ ישראל, שם הוקמה ממלכת ירדן. אזורי ירושלים ויפו נועדו להיות מובלעת בריטית. בעולם היהודי פרצה מחלוקת ציבורית עזה, ובסיומה נטה רוב הציבור לקבל את ההצעה, למרות כל חסרונותיה. הערבים, מצידם, הגיבו בחידוש הטרור, וזמן קצר לאחר מכן, במקביל לפטירתו של הלורד פיל, נקברה גם תוכנית החלוקה. היא שבה לתחייה עשור מאוחר יותר, בתוכנית החלוקה של האו"ם.